

κλαίνε τὰ μυρμήγκια πού
ἄλλαξαν δρόμο,
κλαίω κι ἐγώ.
Κάποτε περαστικὸς εἶδα τὸ βάθος του καὶ
τρώμαξα.

12

Μιά στάλα βροχῆς,
τὸ πεσμένο φύλλο
κι ὁ ἄνεμος πού τὰ πνίγει
στὴ μνήμη
τῆς γῆς.
Σήμερα τὸ πρωτὶ μὲ ἓνα κασκόλ
θυμῆθκα
θυμάμαι
τὴν καταγωγή μου.

13

Τί περιμένεις, παιδί;

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Συναισθηματικὴ καὶ ἠθικὴ πορεία

Εἶμαι πιὰ δέκατος, ὅτι ὠριμότητα τοῦ ἀνθρώπου θὰ πεί ὠριμὴ ἐπιστροφή στὴν παιδική ζωή. Ἔχω τὸ αἶσθημα ὅτι ἡ παιδικὴ ἡλικία δὲν εἶναι μονάχα ἡ πηγὴ τῆς μετέπειτα ἀτομικῆς μας ζωῆς· κλείνει μέσα της τὴν ἴδια τὴν οὐσία τῆς ζωῆς κι ὅσο ὁ ἄνθρωπος φεύγει καὶ χάνεται μέσ' στὸ θόρυβο, τόσο στὸ βάθος ἐπιστρέφει ἢ μᾶλλον προετοιμάζει τὴν ἐπιστροφή, τὴν ἀνέκκλητὴ ἐπιστροφή· μπορεῖ νὰ ναι ἐπιστροφή μιάς στιγμῆς γιὰ πολλούς· γι' ἄλλους ὅμως, ἡ ἐπιστροφή αὐτὴ κρατᾶει χρόνια καὶ καμμιά φορὰ σφραγίζει ὀλόκληρη ζωή.

Ἀπὸ μικρὸς ἔνοιωθα μέσα μου ἓνα βάρος. Ἀργότερα κατὰλαβα ὅτι τὸ βάρος αὐτὸ ἦταν ἡ καρδιά μου. Ἀπὸ τότε ἐπιστρέφω ἀδιάκοπα στὴν καρδιά μου γιὰ νὰ σηκώσω τὸ βάρος της. Τὸ ὁλοένα καὶ πιὸ βάρος.

Νὰ ζήσεις τὴ ζωὴ σου σημαίνει νὰ ζήσεις τὴν καρδιά σου, νὰ ζήσεις τὸ βάρος τῆς καρδιάς σου. Σ' ὅλους μας εἶναι δοσμένη μιὰ συναισθηματικὴ ἀλήθεια πού μᾶς ἀνήκει καὶ πρεσβεύει τὴν ἀνθρώπινη μοῖρα μας. Ἄν δὲν ζεῖς τὴ ζωὴ σου, εἶναι εὐκόλο νὰ γλυτώσεις κι ἀπ' τὴν καρδιά σου. Ἄν ὅμως θελήσεις νὰ ζήσεις τὴ ζωὴ πού σου δόθηκε, νὰ ζήσεις τὴν καρδιά πού σου ἀνήκει, θὰ ὑποστείς, τότε, τὸ φοβερὸ φορτίο μιάς ἀλήθειας, πού εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς, εἶναι ἡ συναισθηματικὴ ἀλήθεια. Ὅδηγει μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια ἐπ' αὐτὸ ἓνα στανόρ πού δὲν σκοτώνει, πού ἡ κλίση τῆς κεφαλῆς ἐπέρχεται πολὺ πρὶν ἀπ' τὴν ὕστατη στιγμή τού φυσικοῦ θανάτου καὶ πού ἡ ἀνάστασις προβάλλει στὸ πιὸ μακρινὸ καὶ ἀπροσπέλαστο βάθος μιάς ἀδύνητῆς ἀδέσβαιης πορείας. Κι ὅσα θαμπὰ καὶ ἀδέσβαια προβάλλει ἡ ἀνάστασις στ' ἀπροσπέλαστο βάθος, ἓνα βάθος πού τραβάει ἀδιάκοπα τὰ ὅρια του πέρα καὶ πίσω ἀπὸ κάθε ἐρχόμενη προσδοκία, τόσο ἡ ἀνθρώπινη μοῖρα φαντάζει προσωπικὴ.

Τὸ κορίτσι σου ἔφυγε.
Δὲ βλέπεις τὸν γδαρμένο τοῖχο τῆς γωνίας;

14

Γέλα παιδί,
παίξε, κι ἄλλο παίξε·
πρόσεχε μόνο τίς φλούδες στὸ πεζοδρόμιο.

15

Κλαίω πού ἀφήνω τὰ χελιδόνια νὰρχονται καὶ
νὰ φύγουν
χωρὶς νὰ κρατήσω στὰ χέρια μου τὸ σχῆμα
τους.

Καὶ κάθε χρόνος σηκώνω τὰ μανίκια μου
καὶ φωνάζω κραυγάζω καλὸ τὰ χελιδόνια.

Διονύσης Καρατζᾶς

Ἡ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν προβάλλει προσωπικῶς, παίρνει τὴ μορφὴ ἐνὸς τέρατος ἀξέπεραστου καὶ φοβεροῦ. Ὅταν ὅμως εὐτυχῶς, ὅταν τολμήσεις νὰ σθῆσεις τὸ ἐγὼ σου, τὸ ὀποιοδήποτε ἐγὼ σου, κι ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὸ τυραννικὰ ἀμετάπειστο κοινωνικὸ ἐγὼ σου, τότε ἡ μοῖρα σου εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου πού παίρνει μέσα της ἓνα νόημα πού σὲ σώζει. Ζώντας μέσα σου τὴ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, νοιώθεις τὸ σκύψιμο κάτω ἀπ' τὸ βάρος τῆς καρδιάς σου ὑπερήφανο καὶ ἀναγκασίον γιὰ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ σου ἀπολύτρωση. Γιὰ νὰ σθῆσεις τὸ ἐγὼ σου πρέπει νὰ τὸ δώσεις. Καμμιά αὐταπάρνηση γνήσια καὶ ἀληθινὴ δὲν σημαίνει ἀπλῶς ἄρνηση νὰ δεχθούμε κάτι θυσιάζοντας τ' ἀνθρώπινα δικαιώματά μας· σημαίνει νὰ χάσεις ὕψος, νὰ ταπεινωθεῖς κάτω ἀπ' τὸ ὕψος πού προβάλλει τὸ ἴδιο σου τὸ πρόσωπο. Τὸ πρόσωπό μας σθίνει, ὅταν τὸ ἀναγκάζουμε νὰ σκύψει κάτω ἀπ' τὸ ὕψος πού τοῦ ἀνήκει αὐτονομία καὶ πού πραγματικὰ ὑπάρχει. Ζωὴ γεννιέται μέσα σου ἀπ' τὴ στιγμή πού δίνεις τὴ ζωὴ σου, ἀπ' τὴ στιγμή πού ἀρχίζει καὶ ζεῖς αὐτὸ τὸ ὀδυνηρὸ δόσιμο. Αὐτὸ τὸ δόσιμο πού ταπεινώνει τὸ ἐγὼ σου πού τὸ κάνει νὰ δαγκώνει καὶ νὰ ἀντιστέκεται, αὐτὸ τὸ δόσιμο πού προκαλεῖ φοβερὴ σύμπτυξη μέσα σου γιὰ νὰ μείνει ἓνα κομμάτι τοῦ ἐαυτοῦ σου ἔξω ἀπὸ σένα, αὐτὸ τὸ δόσιμο πού κάνει τὸν ἐαυτό σου ν' ἀδειάζει ζωὴ πρὸς τὰ ἔξω, νὰ χάνει ὕψος, νὰ χάνει δύναμη γιὰ νὰ παραχωρήσει σ' ἓνα ἄλλο ἄνθρωπο (αὐτὸς ὁ ἄλλος εἶναι ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα), αὐτὸ τὸ δόσιμο εἶναι ἡ καρδιά σου. Ἡ καρδιά σου εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ βάρος τῆς ζωῆς. Ἄν τὴ νοιώσεις μέσα σου, μὴ φοβηθεῖς. Κάποτε θὰ δώσεις τὸ ἔργο σου εἴτε τὸ θέλεις εἴτε ὄχι· ἔχει μεγάλη σημασία νὰ τὸ δώσεις τώρα μὲ τὴ θέλησή σου.

Νίκος Ἀγαπητὸς